

Problematiske nørdbegreb

Lærke Bang Jacobsen, Institut for Natur, Modeller og Systemer, RUC

Kommentar til artiklen "Skal man være nørd for at blive dygtig fysikstuderende?" i MONA, 2006(4).

Som uddannet fysiker, og nu ph.d.-studerende i fysikkens didaktik, finder jeg det nærliggende at kommentere Ane Bentzens (AB) artikel "Skal man være nørd for at blive dygtig fysikstuderende?"

I introduktionen pointeres det at formålet med AB's studie og artiklen er at forstå inklusions- og eksklusionsprocesserne i dagligdagen på fysikstudiet kvalitativt. Hurtigt i AB's empiriske arbejde bliver nørdbegrebet centralt.

Jeg vil gerne anfægte to pointer i AB's artikel. Primært vil jeg kommentere begrebet nørd. Derudover stiller jeg mig kritisk over for om AB's undersøgelse kan forklare det store frafald på netop fysikstudiet, da jeg mener at AB's konklusioner kan generaliseres til alle studieretninger.

Nørdbegrebet

Centralt i AB's artikel er begrebet nørd. AB beskriver at begrebet nørd ikke kan defineres da det er evigt foranderligt. Dermed er hun nødsaget til at benytte en karikeret beskrivelse af nørden som en fagligt stærk person der ikke tillægges køn og sociale kompetencer ("... asociale kendetegn der umiddelbart knytter sig til kategorien nørd ...", "... i form af nørdede kendetegn som ikke-kønnethed og faglighed ..."). Jeg finder det diskutabelt at bygge artiklen op om et ikke-definerbart begreb.

Som fysikstuderende opererede jeg med to nørdbegreber:

1. Den karikerede nørd: den i samfundet gængse definition, den kiksede figur der ikke fungerer socialt og har en manglende forståelse af omverdenen.
2. Den faglige nørd: en person der går meget op i og er dygtig til sit fag.

Begreberne "den karikerede nørd" og "den faglige nørd" er ikke gængse begreber på fysikstudiet, men er opfundet til lejligheden.

Begrebet "den karikerede nørd" benyttedes til at beskrive hvordan samfundet på nedladende vis ser på fysikstuderende, og "den faglige nørd" er det blandt de fysikstuderende identificerende begreb, den slags nørd som vi som fysikstuderende ønsker at identificere os med.

AB's case-personer opererer også med disse to begreber. Leaver Leif beskriver den karikerede nørd: "Når man tænker fysik, så tænker man forskere, så tænker man sådan en der sidder inde på et laboratorium hele dagen og kigger i mikroskop eller et eller andet med forsøg, målinger eller hvad ved jeg, og ikke kommer ud og ser solens lys, helt blege, og når de stirrer så hårdt på deres forsøg, så er de nødt til at have briller på, for de har ødelagt øjnene."

Stayer Sara og leaver Lars beskriver den faglige nørd: "En nørd, det er bare en der ved meget og ligesom formår at sætte sig ind i stof og virkelig kan lære fra sig. Det er virkelig en der brænder for sit emne" og "Men altså man kan sige at nørder i sig selv ... det er jo nogle der er dygtige til sit fag".

AB opererer ikke med to nørdbegreber, og derfor bliver nogle af hendes konklusioner muligvis fejlbehæftede da hun læser sin empiri med karikatur-definitionen in mente, hvor de studerende henviser til den faglige nørd.

De fysikstuderende AB har interviewet, identificerer sig med begrebet nørd "... Du mener hvordan man bliver en nørd? ... Er du kommet for at studere nørder?". Jeg finder det oplagt at de ikke identificerer sig med den karikerede nørd grundet de mange negative ladninger forbundet hermed. Dette ved AB også, og derfor bliver hun nødt til at opfinde betegnelsen "nørd med stil", hvilket er den karikerede nørd, dog med social kapital. Det kunne være interessant at vide hvordan de studerende definerer begrebet nørd. Jeg kan ikke ud fra citaterne vide om interview-personerne opererer med de samme to definitioner af begrebet nørd som jeg selv, men ovenstående udpluk tyder på det.

Afrundingen

AB skriver "... Med udgangspunkt i kategorien nørd peger nærværende artikel på et ikke-fagligt aspekt i form at sociale kapitalformer også kan have betydning for hvorvidt og hvordan den enkelte studerende bliver en del af den eksisterende kultur på fysikstudiet". Jeg er uforstående for hvorfor nørd-begrebet skal inddrages. For at ovenstående sætning skal give mening, må nørd defineres som en social person, hvilket ikke som udgangspunkt må være den gængse forståelse af begrebet. Da AB ikke vil definere begrebet nørd, bliver det uklart hvorfor nørdbegrebet er centralt i hendes konklusion, og hvordan det skal bidrage til forståelsen af frafaldsprocenten på fysikstudiet.

AB's konklusion er at for at blive en god fysikstuderende er det vigtig at besidde både faglig og social kapital. Jeg vil vove at påstå at dette er gældende for alle studier, og derfor vil denne undersøgelse ikke bidrage væsentligt til forståelsen af det store frafald på netop fysikstudiet i forhold til andre studieretninger.

Jeg er enig i AB's konklusion at de sociale aspekter skal medtænkes når der forskes i frafald fra fysikstudiet, og jeg hilser derfor psykosociale undersøgelser velkommen.

Jeg mener at der er flere undersøgelser der kan klarlægge begrundelserne for frafaldet på netop fysikstudiet frem for andre studieretninger.

F.eks. kunne der foretages en undersøgelse af hvilke karakteristiske vanskeligheder der er forbundet med at tilegne sig fysik. Denne undersøgelse må foretages af personer med baggrund i fysik. AB's tilgang til fysikstudiet kan ikke svare på hvorfor og hvordan fysik er et krævende fag at studere rent fagligt.

En undersøgelse der inddrager psykosociale faktorer kunne være en undersøgelse af de fysikstuderende der har svag social kapital. Der er værd at undersøge om disse socialt svage personer er overrepræsenteret på fysikstudiet, og om de klarer sig gennem studiet, og på hvilken måde.